

Memo

Aan : Gemeenteraad van Overbetuwe
Van : College van burgemeester en wethouders
CC :
Ons kenmerk : 13INT00352
Datum : 7 februari 2013
Betreft : Bijeenkomsten voorzieningennota

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 18 december heeft u gesproken over de concept voorzieningennota. Wij wilden graag weten of u zich in grote lijnen kunt vinden in onze visie, zodat we vervolgens met het veld in gesprek konden gaan. Hoewel u toen nog geen besluit heeft genomen, heeft u wel positief gereageerd op de conceptnota.

Op 29 en 30 januari hebben we gesproken met de dorpsraden/wijkplatforms en buitensportverenigingen. In deze memo informeren we u over de opbrengsten van deze avonden. Ook staan we kort stil bij de reactie van de woningstichtingen op de conceptnota.

1. Programma

We hebben voor beide avonden een vergelijkbare opzet gekozen. Het eerste deel van de avond bestond uit een presentatie van de visie zoals neergelegd in de voorzieningennota, met daarna een vragenronde/discussie met de aanwezigen. Gedurende het tweede deel van de avond werd eerst een presentatie gegeven over het op te stellen uitvoeringsplan, waarna er opnieuw gediscussieerd kon worden.

Doel van het eerste deel van de avond was om te peilen of de betrokkenen zich kunnen vinden in de visie in de voorzieningennota. In het tweede deel wilden we graag tips en advies horen en tevens medewerking vragen voor het op te stellen uitvoeringsplan.

2. Bijeenkomst met dorpsraden en wijkplatforms (29 januari)

Visie

De dorps- en wijkraden hebben positief gereageerd op de ideeën in de voorzieningennota. Zij kunnen zich vinden in het principe om meer verantwoordelijkheid voor accommodaties terug te leggen in de kernen. Natuurlijk zijn er wel wat vragen, bijvoorbeeld over hoe ver het terugleggen van die verantwoordelijkheden kan gaan. De inzet van vrijwilligers is niet oneindig.

We hebben het ook gehad over de rol van de gemeente. Wat is het moment waarop de gemeente haar bemoeienis met een accommodatie zou moeten beëindigen? Al discussiërende vonden we elkaar in het uitgangspunt dat die bemoeienis niet eindeloos is. Er

mag ook iets worden verwacht van de samenleving. Uiteraard, en dat staat ook in de nota, rekening houdend met de draagkracht van een kern.

Uitvoeringsplan

De dorps- en wijkraden reageerden buitengewoon positief op het verzoek om te participeren in het opstellen van een uitvoeringsplan. Ze zien voor zichzelf de volgende rollen weggelegd:

- Adviserende rol (inhoudelijk meedenken);
- Duwende rol (inwoners/medebewoners 'meenemen' in het proces en motiveren);
- Inventariserende rol (welke partijen zouden op onderdelen nog meer betrokken kunnen worden?);
- Andere partijen, zoals het bedrijfsleven benaderen om mee te denken over concrete vragen uit de kernen.

Het is positief om te horen dat de dorpsraden en wijkplatforms een schakelpositie tussen de gemeente en andere betrokkenen en geïnteresseerden willen innemen, zodat we goede input voor het uitvoeringsplan krijgen. Een terechte opmerking is wel dat de dorpsraden en wijkplatforms dit proces niet alleen kunnen trekken: de dorpsraad is dus niet de werkgroep voor het uitvoeringsplan. Bovendien moeten we oppassen om deze beperkte groep van vrijwilligers niet te veel te belasten. Van de gemeente wordt daarom een regisserende rol verwacht.

3. Bijeenkomst met buitensportverenigingen (30 januari)

Visie

De discussie na het eerste deel van de presentatie nam al snel de wending van visie naar de concrete uitvoering. Dat is begrijpelijk, omdat in de uitvoering een aantal gevolgen voor buitensportverenigingen besloten ligt.

Een deel van de buitensportverenigingen vindt het uitgangspunt om verenigingen meer verantwoordelijkheden te geven voor het onderhoud van de eigen accommodatie een begrijpelijke ontwikkeling, gezien de maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen. Een ander deel van de verenigingen ging minder in op de visie, maar vooral op de uitvoering ervan. Eén deelnemer verbond beide aspecten in een vraag en schetste de volgende situatie. Omdat deze vraag een belangrijke plaats innam tijdens de discussie, lichten we deze extra toe.

Vraag: Een vereniging voert het dagelijks onderhoud zelf uit, met behulp van vrijwilligers. Daarvoor krijgt deze vereniging een onderhoudsvergoeding van de gemeente. Nu de gemeente meer verantwoordelijkheid voor de accommodaties bij de verenigingen wil neerleggen, zou dat betekenen dat de vereniging op termijn de onderhoudsvergoeding verliest. De vereniging doet het onderhoud echter al in eigen beheer. Wat voor visie zit hier nu achter?

De visie van de gemeente is om meer verantwoordelijkheden te leggen bij de samenleving, óók voor maatschappelijke accommodaties. Wij willen dat bij dorpshuizen en multifunctionele voorzieningen doen door bewonersbeheer te bevorderen en door verruiming van commerciële functies te onderzoeken. Voor buitensportverenigingen betekent deze visie concreet dat zij (volledig) verantwoordelijk gemaakt worden voor het *dagelijkse* onderhoud van de sportvelden.

Er zijn nu al verenigingen die het onderhoud van accommodaties prima in eigen beheer uitvoeren. Dat bewijst dat verenigingen sterk genoeg zijn om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen. De financiële verantwoordelijkheid ligt echter nog steeds volledig bij de gemeente, omdat wij alle buitensportverenigingen een vergoeding betalen die even hoog is

als de kosten die de gemeente maakt voor verenigingen die het onderhoud niet in eigen beheer willen uitvoeren.

We willen de beweging naar meer verantwoordelijkheid nu voltooien door:

- Het dagelijks onderhoud niet meer door de gemeente te laten uitvoeren.
- De onderhoudsvergoeding stapsgewijs af te bouwen.

Verantwoordelijkheid nemen heeft dus niet alleen een aspect van 'doen', maar ook een financiële zijde.

We kunnen concluderen dat er zowel instemmende als ook kritische geluiden zijn over de visie, voor zover die is besproken. In beginsel is er weliswaar begrip voor de visie die we hebben gepresenteerd, maar de buitensportverenigingen vinden de uitwerking van de visie belangrijker. Het is daarom beter om wat uitgebreider stil te staan bij de vragen en suggesties die de verenigingen hebben gedaan. Om u een goed beeld te geven van de vragen die zijn gesteld, delen we in vraag- en antwoordvorm een aantal van die vragen met u.

Uitvoeringsplan

1. Het leggen van verantwoordelijkheden in de samenleving betekent dat een groter beroep op vrijwilligers gedaan moet worden. De gemeente heeft hier al wel beleid voor gemaakt en concrete projecten opgezet (werken aan vrijwilligerswerk), maar een aantal deelnemers geeft aan dat ze nog geen bevredigende resultaten zien voor hun eigen vereniging. Gaat de gemeente daar iets aan doen?

Allereerst is het goed om dit signaal te horen. Het is zo, dat het project nog maar kort loopt. Dat neemt niet weg, dat barrières moeten worden weggenomen en dat we streven naar meer vrijwilligers. Wethouder Koopmans geeft aan dit goed in de gaten te houden en wil de aandacht voor vrijwilligers verder versterken. Ook vanuit het sportbeleid hebben we vanaf 2014 een budget gereserveerd, dat onder andere voor versterking van dit beleid is bedoeld.

De vrees voor overbelasting van vrijwilligers is begrijpelijk. Het is overigens niet zo dat verenigingen verplicht worden om het onderhoud door vrijwilligers te laten uitvoeren. Dat kan ook door het uit te besteden.

2. Als verenigingen meer zelf moeten gaan betalen, hebben verenigingen verschillende mogelijkheden. De contributies verhogen, of meer sponsoring/inkomsten genereren. Bijvoorbeeld door horecamogelijkheden te benutten of feesten te organiseren. Hoe kijkt de gemeente hier tegenaan?

Wij hebben in ons accommodatiebeleid ('Visie op beheer en exploitatie van accommodaties') aangegeven dat (para)commerciële activiteiten in beginsel niet zijn toegestaan. Dit verbod komt voort uit de Drank- en Horecawet, waarin is bepaald dat instellingen buiten hun doelstellingen om geen horecadiensten mogen verlenen (o.a. vanwege oneerlijke concurrentie en omgevingsfactoren). Dit is ook in bestemmingsplannen vastgelegd. Er zijn uitzonderingen mogelijk, bijvoorbeeld als activiteiten in samenspraak met de bestaande horeca worden georganiseerd. Als er een concreet verzoek komt, ligt de beslissingsbevoegdheid bij het college van B&W.

3. Als er meer verantwoordelijkheden bij de verenigingen komen te liggen, is een mogelijk gevolg dat de contributies omhoog gaan. Sommige verenigingen vrezen dat daardoor de laagdrempeligheid van sportdeelname vermindert. Neemt de gemeente dit ook mee in haar overwegingen en wat is het standpunt hierover?

Natuurlijk is laagdrempeligheid van sportdeelname voor ons een belangrijk uitgangspunt.

Een eventuele verhoging van de contributie zou evenwichtig moeten zijn. Er moet een balans worden gevonden tussen laagdrempeligheid én het nemen van eigen (financiële) verantwoordelijkheid door de leden voor vrijetijdsbesteding (we hebben dit in de dilemma's van de voorzieningennota ook benoemd). Dat kán dus een contributieverhoging betekenen.

Wij kunnen mensen die de contributie niet kunnen betalen tegemoet komen, bijvoorbeeld via het minimabeleid. Ook in ons nieuwe sportbeleid hebben wij daar een extra budget voor gereserveerd vanaf 2014.

Natuurlijk moet ook de draagkracht van de verenigingen hierbij worden betrokken: als buitenproportionele contributieverhogingen nodig zijn, past dat niet in onze visie. Daarom vinden wij het ook zo belangrijk dat wij voor het opstellen van de uitvoeringsplannen met de verenigingen in gesprek gaan en blijven. Wel is het zo, dat het beleid voor contributies e.d. uiteindelijk bij de verenigingen zelf ligt. Wij kunnen en willen daar als gemeente niet in treden.

4. Wat wordt er in de voorzieningennota bedoeld met het 'overdragen van de verantwoordelijkheid voor onderhoud'? Welk onderhoud bedoelt de gemeente?

We begrijpen het punt. Om misverstanden te voorkomen omschrijven we in de nota voortaan duidelijker voor welke vorm van onderhoud de verantwoordelijkheden worden overgedragen naar verenigingen. We bedoelen dagelijks onderhoud (waarvoor verenigingen nu een onderhoudsvergoeding krijgen). We bedoelen niet groot onderhoud/renovatie (zoals de vervanging van de toplaag). Over de afbakening hebben we in het verleden al afspraken gemaakt met de verenigingen. Die afspraken staan op papier. We volgen die lijn in de voorzieningennota.

5. Wat gaat er gebeuren met de overheveling van de verantwoordelijkheden voor de vervanging van veldinventaris en kleedkamers?

Wij hebben in de conceptnota aangegeven dat we op termijn willen bekijken of de verantwoordelijkheid voor de veldinventaris en kleedkamers overgedragen kan worden aan verenigingen. Eerst gaan we echter over de onderhoudsvergoedingen in gesprek. Pas daarna kunnen we de volgende twee onderwerpen oppakken. Uiteraard gaat dit opnieuw in overleg met de verenigingen en geldt ook hier dat de uitgangspositie van verenigingen en de draagkracht moeten worden bekeken. Dit past in de opzet van 'het gesprek' waarin de uitkomsten van tevoren niet vastliggen.

6. Kostendekkendheid accommodaties

Tenslotte is het onderwerp 'kostendekkendheid' van buitensportaccommodaties ter sprake gekomen. In december 2011 heeft de raad gesproken over de kostendekkendheid van maatschappelijke accommodaties. Dit onderwerp is in die zin niet 'nieuw'. De uitkomst van deze discussie was dat een verhoging van de kostendekking denkbaar is (zonder dat er overigens besluitvorming heeft plaatsgevonden of concrete normen zijn vastgesteld).

De voorzieningennota is niet de juiste plaats om deze discussie voort te zetten. Wel kunnen bepaalde voornemens gevolgen hebben voor de kostendekkendheid van onze accommodaties. We stellen een aantal maatregelen voor, die kunnen bijdragen aan hetzelfde resultaat: een hogere kostendekkendheid. Denk daarbij aan de verruiming van commerciële exploitatie en het overhevelen van verantwoordelijkheden naar buitensportverenigingen. Wij zijn van mening dat het delen van verantwoordelijkheden met gebruikers en het herschikken van verantwoordelijkheden meer in lijn is met de 'kantelingsgedachte' dan het eenvoudigweg verhogen van tarieven (waarbij de gemeente alles zelf blijft doen, alleen tegen een hoger huurtarief). Uitwerking van dit onderwerp via het op te stellen uitvoeringsplan is daarom een logische stap.

4. Brief woningstichtingen

De drie woningstichtingen die actief zijn in de gemeente Overbetuwe (Vivare, Woonstichting Valburg en Woningstichting Heteren) hebben een schriftelijke reactie geschreven op de voorzieningennota, waarvan u ook een afschrift heeft gekregen. De woningstichtingen zijn wat ons betreft uitdrukkelijk in beeld om mee te werken aan het opstellen van een uitvoeringsplan. Wij hebben inmiddels een afspraak gepland om met de woningstichtingen in gesprek te gaan over hun reactie.

5. Conclusie

Beide avonden hebben duidelijk gemaakt dat er voldoende aanknopingspunten zijn om u om besluitvorming te vragen over de voorzieningennota. Wij zijn van mening dat er voldoende draagvlak is voor de visie, waarin we een kanteling willen doorvoeren binnen het 'accommodatiebeleid'. Hier en daar zullen we de conceptnota nog aanvullen met de opmerkingen die we in deze memo hebben geschreven.

1. We omschrijven duidelijker welke vormen van onderhoud we bedoelen als we spreken over de overheveling van verantwoordelijkheid van onderhoud naar buitensportverenigingen.
2. We gaan wat dieper in op het proces om te komen tot een uitvoeringsplan (we hebben hierover immers input ontvangen) op basis van 'het gesprek'.
3. We benadrukken duidelijker wat het terugleggen van verantwoordelijkheden in de praktijk kan betekenen (dat hoeft niet *per se* tot uitvoering in eigen beheer door vrijwilligers te leiden, maar kan ook meer samenwerking of slim uitbesteden betekenen).

Wij zijn ons ervan bewust, dat de uitvoering ons voor de grote uitdaging stelt hoe die kanteling concreet vorm te geven. Het is begrijpelijk dat er nog vragen zijn, bijvoorbeeld bij buitensportverenigingen. Daarom is het van het grootste belang om samen een uitvoeringsplan op te stellen. Wij zijn daarom erg blij dat veel betrokkenen hebben aangegeven daar graag aan mee te werken.

De eerstvolgende stap in het proces is nu de vaststelling van de voorzieningennota. Wij zullen u binnenkort de voorzieningennota ter besluitvorming voorleggen, waarna we met de uitvoeringsnota kunnen beginnen. Voor de volledigheid voegen we nog de verslagen van beide bijeenkomsten als bijlage bij de definitieve nota bij.

Hoogachtend,

namens burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester

Th.M.M. Hoex

R.T. Metz

